

Nr 160.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årligt understöd å allmänna indragningsstaten åt ombudsmannen vid sjömanshuset i Piteå K. A. M. Dynesius; given Stockholms slott den 9 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETERSSON, ROSÉN, HAMRIN, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

I § 8 mom. 5 av förordningen den 13 juli 1911 (nr 86) angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring med mera finnes stadgat, bland annat, att det i särskilda fall, där omständigheterna anses betinga sådant, må ankomma på vederbörande sjömanshusdirektion att göra framställning hos kommerskollegium om tilldelande åt ombudsman eller annat biträde vid sjömanshus, som entledigas från sin befattning, av någon gratifikation från sjömanshuskassan eller pension samt att, därest kollegium anser pension från berörda kassa eller eljest böra ifrågakomma, ärendet av kollegium skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan kommerskollegium, under åberopande av sagda föreskrifter, med skrivelse den 11 mars 1914 till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat till kollegium inkomna ansökningar om pension för tre sjömanshustjänstemän, gjorde Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln i den till 1915 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen framställning om beredande av pension med vissa angivna belopp åt nämnda befattningshavare, under villkor att av vederbörande sjömanshuskassas egna medel till envar av dem i årlig pension utbetalades minst lika stort belopp, som bleve av statsmedel beviljat.

I anledning av sagda framställning anförde riksdagen i skrivelse den 28 maj 1915, nr 10, bland annat, att riksdagen, då frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen icke vunnit sin slutliga lösning, för sin del icke ansåge lämpligt att åt vissa av sjömanshusens tjänstemän fastställa pensioner, till vilka staten skulle biträda med hälften. Med hänsyn till det arbete, som staten för olika ändamål pålade sjömanshusen, och den nytta, som det allmänna obestriddigen därav hämtade, samt då de tjänstemän, framställningen avsåge, borde beredas tillfälle att avgå för att ersättas med yngre krafter, ansåge riksdagen emellertid det vara med billighet överensstämmande, att staten under form av årliga understöd från allmänna indragningsstaten lämnade bidrag till deras försörjning på alderdomen. I enlighet härmed beviljade riksdagen ovan nämnda sjömanshustjänstemän årliga understöd till avrundade belopp.

Sedermera har riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionerna nr 72 till 1921 års riksdag, nr 15 till 1923 års riksdag, nr 43 till 1925 års riksdag och nr 75 till 1927 års riksdag därom gjorda framställningar beviljat ytterligare sex sjömanshustjänstemän understöd från allmänna indragningsstaten med vissa angivna belopp ävensom medgivit, att å samma understöd finge utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som då vore eller framdeles kunde varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till någon av de sex befattningshavarna årligt understöd utbetalades jämväl från vederbörande sjömanshuskassa, dyrtidstillägget till denne skulle beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 januari 1928 av, bland annat, frågan om anslag å riksstaten för budgetåret 1928—1929 till ersättning åt sjömanshusen erinrade jag, på sätt det vid innevarande års statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden för sagda dag utvisar, att kommerskollegium, som i skrivelse den 23 september 1927 föreslagit indragning från och med den 1 januari 1929 av inalles 13 sjömanshus, däribland sjömanshuset i Piteå, hemställt att i samband med sistnämnda sjömanshus indragning visst årligt understöd av statsmedel måtte utverkas åt ombudsmannen vid samma sjömanshus.

Jämte anmälan att ovanberörda av kollegium framställda förslag om indragning av visst antal sjömanshus för närvarande är föremål för närmare utredning, får jag, då, oavsett resultatet av samma utredning, den nuvarande ombudsmannen vid sjömanshuset i Piteå med hänsyn till såväl levnads- som tjänsteår lärers få anses uppfylla villkoren för erhållande vid avgången från sin tjänst av understöd av statsmedel till sin försörjning på ålderdomen, underställa ifrågavarande understödsfråga Kungl. Maj:ts prövning.

Ombudsmannen vid sjömanshuset i Piteå Karl Axel Magnus Dynesius, som är född den 4 januari 1862, utnämndes till innehavande befattning den 15 november 1906 efter att dessförinnan hava på förordnande uppehållit densamma under tillhoppa 4 år 10 månader. Hans sammanlagda tjänstetid såsom sjömanshusombudsman uppgick alltså vid tiden för avlåtandet av kollegii berörda skrivelse till över 25 år. Såsom ombudsman uppbär Dynesius, förutom dyrtidstillägg, en avlöning av 1,250 kronor, därav 1,050 kronor i grundlön och 200 kronor i ålderstillägg, varjämte han äger åtnjuta de vid sjömanshuset inflytande sportlerna, vilka, enligt vad kommerskollegium meddelat, uppgått till i medeltal omkring 200 kronor för år. Ordföranden i direktionen för sjömanshuset i Piteå och borgmästaren i samma stad framhålla, att Dynesius, därest han måste lämna sin befattning utan pension, skulle komma i ekonomiskt betryck.

I sin förenämnda skrivelse den 23 september 1927 anför kommerskollegium beträffande frågan om understödsbeloppets storlek följande:

»Då Dynesius bestritt tjänst vid sjömanshuset under över 25 år och sålunda under en tid, som beträffande sådan tjänst vid ordnad pensionering bort berättiga honom till full pension, synes pensionen till honom böra beräknas sålunda: $\frac{2}{3} (1,050 + 200 + 200) =$ i avrundat tal 950 kronor. Denna pension, varav ena hälften torde böra i form av årligt understöd bestridas från allmänna indragningsstaten och den andra hälften av sjömanshuskassa, torde lämpligen böra, i den mån den sålunda skall utgå av sjömanshuskassa, utbetalas av sjömanshuset i Luleå, med vars distrikt Piteå sjömanshusdistrikt i huvudsak sammanslagits. Å hela pensionsbeloppet bör enligt sedvanliga grunder få utgå dyrtidstillägg.»

Kommerskollegium.

I utlåtande den 22 oktober 1927 har statskontoret förklarar sig icke hava något att erinra mot kommerskollegii framställning.

Statskontoret.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 28 januari 1921 av den framställning från kommerskollegium, vilken föranledde avlåtande till riksdagen av ovannämnda proposition, nr 72, redogjorde dåvarande chefen för handelsdepartementet i korthet för de förslag, som dittills framkommit i fråga om ordnandet av sjömanshustjänstemännens pensionering. Denna redogörelse tillåter jag mig här åberopa. Till vad därvid yttrades vill jag nu — under hänvisning till vad jag under punkten 24 i tionde huvudtiteln av den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen anfört beträffande den under utredning varande frågan rörande omorganisation av sjömans-

Departementschefen.

husen — endast lägga, att det icke lärer vara möjligt att, innan sistberörda fråga fått sin lösning, framlägga något allmänt förslag till pensionsbestäm-
melser för sjömanshusens personal. Frågan om understöd åt ifrågavarande
sjömanshustjänsteman torde under sådana omständigheter lämpligen bära, i
överensstämmelse med ämbetsverkens förslag, lösas på samma sätt som de
tidigare behandlade spörsmålen av enahanda art eller med andra ord så, att
ett efter omständigheterna avpassat årligt understödsbelopp beredes honom
dels från allmänna indragningsstaten och dels från vederbörande sjömanshus-
kassa med lika fördelning mellan statsverket och sjömanshuskassan. Å
understödens totalbelopp torde, i likhet med vad i ovan omförmälda fall
ägt rum, få utgå dyrtidstillägg att fördelas mellan statsverket och sjömans-
huskassan efter samma proportion som själva understödsbeloppen.

I avseende å storleken av det understödsbelopp, som ifrågasatts till ut-
betalning från allmänna indragningsstaten, har jag icke någon erinran att
göra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,
dels att ombudsmannen vid sjömanshuset i Piteå Karl Axel Magnus Dyne-
sius må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från
befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående
livstid åtnjuta årligt understöd med fyrahundrasjuttiofem kronor,

dels ock att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de
grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i
statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till Dynesius årligt under-
stöd utbetalas jämväl från vederbörande sjömanshuskassa, dyrtidstillägget
skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel
bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget
belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av under-
stödsbeloppet.

Vad föredragande departementschefen sålunda hem-
ställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, be-
hagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bi-
falla samt förordnar, att proposition i ämnet skall till
riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga vid detta proto-
koll utvisar.

Ur protokollet:
Nils Sehlberg.